

obecni

Leszek Szaruga

extractum

Redakcja serii: Rafał T. Czachorowski

Wybór wierszy i redakcja:

Jarosław Jabrzemski

Projekt graficzny serii,

projekt okładki:

Daria K. Kompf

zdjęcie autora, s. 40

Elżbieta Lempp

Korekta:

Aleksandra Kotowska

© Copyright by

Aleksander Wirpsza

© Copyright by

Fundacja Duży Format

Wydawca:

Fundacja Duży Format

skr. poczt. nr 47

U.P. Warszawa 148

03-295 Warszawa

www.fundacjadf.pl

www.poecipolscy.pl

biuro@fundacjadf.pl

ISBN 978-83-64530-64-7

LICENTIA POETICA

1.

Największe niebezpieczeństwo ukryte jest w bibliotekach. Trzeba spalić stare gazety. Trzeba palić gazety wczorajsze. Wczorajsza prognoza pogody okazała się prawdziwa. Okazała się fałszywa. Dzisiaj już nie wiadomo jak to w rzeczywistości było. Dzisiaj już wiadomo, że było nie tak jak trzeba. Było inaczej.

Tylko
teraźniejszość pozwala
trafnie odtworzyć przeszłość. Tylko
dziś możemy przewidzieć
co było wczoraj. Pamięć to
niesprawdzalny domysł.

2.

Największe niebezpieczeństwo ukryte jest w poezji. Trzeba zakazać wszystkich słów. Trzeba wykluczyć nawet pauzy. Pauzy są znaczące. Milczenie jest znaczące. Trzeba zatem zakazać milczenia.

POCIĄG POSPIESZNY ZE STACJI WARSZAWA GDAŃSKA

Ten pociąg odjeżdża z niewłaściwej
stacji w niewłaściwym
kierunku. Jego pasażerowie
o sennych obliczach
są podejrzani: śpiewają
niezrozumiałe pieśni o dalekich
podróżach. Ich język przypomina
gaworzenie niemowląt. Ubrani są
w kapłańskie szaty. Śpiewają
w niewłaściwej tonacji.

Pociąg odjeżdża w ostatniej chwili.
Między pasażerami
biega mała dziewczynka.
Jest to właściwa dziewczynka
na właściwym miejscu.

POMIĘDZY

Stanisławowi Barańczakowi

Pomiędzy prawem głosu a głosem
prawa
wylęgają się wiersze
białe kruki nadziei

Pomiędzy siłą prawa a prawem
siły
legną się strofy bólu
rośnie cierpki krzew prawdy

Pomiędzy głosem siły a siłą
głosu
narasta szept bezsilnych
usidlonych bezprawiem

Leszek Szaruga urodzony w 1946 roku w Krakowie, poeta, eseista, prozaik, tłumacz. W latach 1976-1989 redaktor pism drugoobiegowych („Puls”, „Wezwanie”, „Wybór”, „Opornik”), współpracownik „Kultury” paryskiej oraz Sekcji Polskiej Radia Wolna Europa (tu pseudonimy Jan Krajnik, Krzysztof Powoski), także BBC i Deutschlandfunk. Od roku 1992 roku pracownik wyższych uczelni – Uniwersytetu Szczecińskiego, Akademii J. Długosza w Częstochowie, obecnie profesor Uniwersytetu Warszawskiego. Laureat m.in. Nagrody Kościelskich (1987) i nagrody literackiej „Kultury” (1998). Redaktor pism „Nowaja Polska” oraz „eleWator”

ROZPRAWY I ESEJE

1. Walka o godność. Poezja polska w latach 1939-1988. Zarys głównych problemów, Koerner Verlag, Berlin 1988, II wyd. popr., Wyd. "Wiedza o Kulturze", Wrocław 1994, s. 382
2. „Zapis”. Zarys monograficzny. Bibliografia zawartości, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 1996, s. 68
3. Co czytamy? Prasa kulturalna w latach 1945-1995, Wyd. UMCS, Lublin 1999, s. 102
4. Historia - państwo - literatura. Powieść współczesna jako przestrzeń pytań o sens historii, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 1999, s. 278
5. Własnymi słowami. Szkice literackie [o polskiej literaturze powojennej], Biblioteka "Głosu", Warszawa 1979, s.68
6. Szkoła polska. Szkice literackie [o polskiej literaturze powojennej], Wyd. Przedświt, Warszawa 1984, s. 70
7. W Polsce czyli Nigdzie. Szkice literackie [Zbiór artykułów historyczno- i krytycznoliterackich], Wyd. Pogląd, Berlin 1987, s. 284
8. Wobec cenzury. Kostium kościelny w polskiej prozie. Wobec totalitaryzmu, Ottonianum, Szczecin 1994, s. 96
9. Dochodzenie do siebie. Wybrane wątki literatury po 1989 roku, Wyd. Fundacji Pogranicze, Sejny 1997, s. 224
10. Milczenie i krzyk. Pięć esejsów z powodu Młodej Polski, Wyd. UMCS, Lublin 1997, s. 108
11. Powrót poetów. Szkice literackie [poświęcone poezji polskiej po roku 1989], Wyd. Miniatura, Kraków 1997, s. 192
12. Literatura i życie. Ważniejsze wątki dyskusji literackich 1939-1989, Wyd. UMCS, Lublin 2001, s. 204
13. Świat - język – Księga [Obraz poezji polskiej po roku 1945]. Wyd. Naukowe UMCS, Lublin 2001, s. 120

14. Współczesna powieść polityczna [Powieść polityczna od „Faraona” Prusa po „Rozmowy polskie latem roku 1983” Rymkiewicza]. Wyd. PWN, Warszawa 2001, s. 260
15. Lustro poezji [Poezja polska wobec Zagłady]. Wyd. A. Marszałek, Toruń 2007, s. 210
16. Ludzki język Muz. Czytanie Różewicza, Wyd. Atut, Wrocław 2008, s. 98
17. Węzły polsko-niemieckie [Zbiór szkiców poświęconych stosunkom polsko-niemieckim], Wyd. Naukowe WSP, Częstochowa 2000, s. 188
18. Przestrzeń spotkania. Eseje o „Kulturze” paryskiej. [Zbiór esejów poświęconych „Kulturze” paryskiej], Wyd. Naukowe UMCS, Lublin 2001, s. 142
19. Węzeł kresowy [Zbiór szkiców poświęconych literaturze kresowej]. Wyd. WSP, Częstochowa 2001, s. 184
20. Przestrzenie słowa [Zbiór szkiców poświęconych polskiej literaturze współczesnej]. Wyd. Baran i Suszczyński, Kraków 2003, s. 120
21. Węzły polsko-niemieckie (2) [Zbiór szkiców poświęconych stosunkom polsko-niemieckim], Wyd. Naukowe WSP, Częstochowa 2003, s. 176
22. Wyzwanie (o poezji z przypisami i bez) [Szkice o polskiej poezji współczesnej]. Wyd. A. Marszałek, Toruń 2004, s. 344
23. Powinności literatury i inne szkice krytyczne, Wyd. Universitas, Kraków 2008, s. 284
24. „Kultura” – księga otwarta. Wyd. Libron, Kraków 2011, s. 260
25. Gra o tożsamość [Szkice literackie], Wyd. A. Marszałek, Toruń 2013, s. 222
26. Palimpsest Międzymorza [Eseje o kulturze obszaru Międzymorza], Wyd. Libron, Kraków 2013, s. 260
27. Wyjście z utopii, Wyd. Volumen, Warszawa 2016

Spis treści

LICENTIA POETICA	5
POCIĄG POSPIESZNY [...]	6
POMIĘDZY	7
ZBIOROWA MOGIŁA	8
ARS POETICA	9
PIOSENKA	10
ATLANTYDA.	11
MOŻE TOBIE SIĘ UDA.	12
MIRON BIAŁOSZEWSKI UMIERA	13
TWARZE POETY	14
METRO	15
* * * że prawda nie mieszka w słowach [..]	17
PO WSZYSTKIM	18
OTWARCIE	19
DANCE MACABRE	20
MIASTO DZIECIŃSTWA	21
ŚNIEG. SŁOWO	22
POEZJA	23
GRA ZNACZEŃ	24
WSZYSTKO JUŻ	25
KATEDRA	26
OCALONY	27
MORQUE	28
KONIEC	29
EROTYK!	30
AKT	31

PRZED PISMEM	32
ODDECH	33
KONIEC POEZJI	34
TAJNE PRZEJŚCIA	35
PRZESŁANIE	36
PROMIENIE	37
JA I MÓJ KUMPEL WIERSZ	38
CIĄG DALSZY	39

<i>biogram</i>	41
<i>zamiast posłowia</i>	47